

STUDENTEN WEEKBLAD

8^e Jaargang.
No. 20.

REDACTEUREN: CH. E. DUTILH, J. A. SCHOUTEN, J. H. TELDERS,
J. P. VALKEMA BLOUW, F. A. VENING MEINESZ. (DELFT)
A. C. JAGER, J. C. DE JOODE, K. F. KATZ, W. J. H. MASCHHAUPT.
VAST MEDEWERKSTER: MEJ. I. WILLEKES MAC DONALD. (AMSTERDAM)

Donderdag
1 Maart '06.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar. De jaargang loopt van 1 October tot 30 September.
De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

J. WALTMAN JR.
UITGEVER • DELFT

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet in het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.
Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Eerstvolgende Vergadering der Delftsche Redactie ten huize van den heer J. A. SCHOUTEN, Leeuwenhoeksingel 38, op Dinsdag 6 Maart 1906, des middags om 4 uur.

Eerstvolgende Vergadering der Amsterdamsche Redactie ten huize van den heer K. F. KATZ, Weteringschans 233, op Maandag 5 Maart 1906, des avonds om 10 uur.

Prof. Dr. M. A. VAN MELLE,

Hoogleraar in de geschiedenis der wijsbegeerte,
de logica, de metaphysica en de zielkunde aan de Gemeentelijke
Universiteit van Amsterdam.

OVERLEDEN 27 FEBRUARI 1906.

Centrale Commissie.

Hoewel de datum verstreken is, zullen verder in te komen antwoorden etc. welkom zijn. Men gelieve zich te bedienen van de bussen.

INGEZONDEN.

De algemeene wetenschappen voor a. s. mijn-ingenieurs.

Bijna geen leerboek over wiskunde, dat ook bestemd is ten gebruike van a. s. ingenieurs, kan men opslaan, of de voorrede begint met den eigenaardigen aanhef, dat de noodzakelijkheid van de uitvoerige studie der wiskunde als fundamenteele wetenschap voor den technicus geen betoog meer behoeft. Dit is slechts waar, als men het woord uitvoerig opvat als epitheton, om de lijevigheid, die dergelijke studieboeken gewoonlijk kenmerkt, eenigszins te verdedigen.

Want wat treedt bij de wiskundestudie aan technische hoogeschoolen als hoofddoel op den voorgrond? Dat de mechanica zoo uitvoerig mogelijk zal kunnen worden behandeld. Wil men zich inderdaad in dit vak vrij kunnen bewegen, dan moet men met de theorie der differentiaal- en integraalrekening en die der analytische meetkunde goed vertrouwd zijn. Ik bedoel hier niet alles, wat in de eerste twee jaren op dat gebied aan de T. H. S. wordt gedoceerd, maar van de differentiaalrekening slechts hoofdzakelijk dat, wat in 't eerste jaar gegeven wordt en een klein deel van de leerstof van het tweede jaar, bijv. functies met meer variabelen. Bij integraalrekening moet dan vooral in het oog gehouden worden de studie der differentiaalvergelijkingen, die bij de mechanica voortdurend voorkomen.

Maar 't grootste deel der beschrijvende meetkunde, der analytische meetkunde en der hoogere algebra zou kunnen vervallen, zonder dat daarmee de mogelijkheid verdwijnt, dat de mechanica op de thans gebruikelijke wijze met succes kan worden gedoceerd.

Nu is het evenwel niet alleen de vraag, de wiskunde te beperken tot wat bij verdere studie noodig is, doch ook, of een uitgebreide kennis der mechanica voor den mijn-ingenieur niet slechts van belang, maar onmisbaar is. In de allereerste plaats is noodzakelijk, dat hij op 't gebied zijner speciale vakken: metallurgie, docimasie, geologie en mijnbouw goed onderlegd is. Nu is mechanica een zeer nuttig iets als onderdeel der mijnbouwkunde, maar volstrekt niet belangrijker dan kennis van werktuigen. Het vak mijnbouw omvat niet alleen het ontwerpen en uitvoeren van mijnwerken, maar ook van werken boven den grond, die bij mijnexploitatie noodig zijn. Om dit met succes te kunnen doen, zal kennis van mechanica (bijv. met het oog op verdeling van belastingen en daarmee in verband staande afmetingen van het materiaal) zeer nuttig zijn, maar neemt men in aanmerking, dat met dezelfde hoeveelheid, hier in Delft verkregen kennis de civiel-ingenieurs deelen van

FEUILLETON.

Les Mémoires du Pope Gapone.

Bij het lezen van dit merkwaardige boek werd ik onwillekeurig herinnerd aan Kropotkin's „Gedenkschriften van een Revolutionair”. Welk een overeenkomst, maar ook welk een verschil! Kropotkin gaf een auto-biographie, vertelde veel van zichzelf, en al vinden we in zijn boek een schat van gegevens, voorzoover het personen en betrekkelijk op zichzelf staande feiten betreft, omtrent den organisatorischen arbeid, waardoor de Russische arbeider voor de revolutie moest worden geschoold, worden we niet veel wijzer. Geheel anders dit boek van Gapon. Zijn eigen persoon blijft zooveel mogelijk op den achtergrond. Over zijne jongelingsjaren spreekt hij als terloops, maar zijn organisatie is het onderwerp van bijna de helft van het boek. In het laatste gedeelte behandelt hij de gebeurtenissen van den „bloedigen Zondag”, toen de Czaar geen beter middel bleek te kennen om aan de billijke wenschen eener vreedzame menigte te ontkomen, dan het aanrichten van het meest afschuwelijk bloedbad onder een massa ongewapende manifestanten, die gekomen waren, om hem persoonlijk een ver-

bruggen moeten berekenen, 't geen oneindig veel moeilijker is, dan zal het duidelijk zijn, dat de mijn-ingenieur met veel minder kan volstaan.

Aan de vakken wiskunde en mechanica, die bij deze studie uitsluitend het karakter dragen van hulpwetenschappen, moet dus zoo min mogelijk tijd worden besteed, en deze moeten niet, zooals nu het geval is, het grootste deel van den tijd, die aan de vakstudie dient toe te komen, in beslag nemen. Als een jaar lang niets anders gedaan werd dan deze vakken, zou men ver genoeg er in kunnen komen. Hoe zou anders aan alle Duitse bergakademies de studietijd niet langer dan 4 jaar kunnen zijn, terwijl de daar gevormde ingenieurs voor de onze geenszins behoeven onder te doen?

En, om mij even buiten mijn terrein te begeven, waarom is op de Duitse Technische Hochschulen voor den werktuigkundig ingenieur de tijd van twee jaar voldoende om zoowel wiskunde als mechanica te leeren, terwijl wij juist het dubbele van dien tijd daaraan moeten besteden? Niettegenstaande dat heeft de T. H. S. te Charlottenburg, die ik hier o. a. op het oog heb, zich een wereldberoemden naam weten te verschaffen.

Maar er is meer. Ook de natuurkunde doet hier haar recht op meer dan onbescheiden wijze gelden. Onder de practisch werkzame, afgestudeerde mijn-ingenieurs zal men er allicht niet één kunnen aanwijzen, die na 't examen B nog ooit aan kringprocessen van Carnot, Rankine, enz. zijn aandacht heeft moeten wijden.

Mogen er dan ook onder dat deel der natuurkunde zeer interessante onderwerpen vallen, zooals de kinetische gastheorie, de leer der entropie, dergelijke dingen moesten niet anders dan facultatief worden gesteld.

Sterker nog is het met de leer der electriciteit.

Hoewel de theorie der electrostatica ons in eenigszins anderen vorm wordt voorgelegd dan op de H. B. S., hooren we daaromtrent weinig nieuws, alleen krijgen we op eenigszins andere wijze reeds lang bekende resultaten. Ten slotte is men dus verplicht tweemaal examen in dit vak af te leggen, eens bij eindexamen H. B. S. en nog eens bij propaedeutisch examen aan de T. H. S. En vooral, waar slechts bezit van eindexamen H. B. S. ons de zalen der T. H. S. opent, is zoo iets absurd.

Aan 't zelfde zwak sukkel ook de electrodynamicica. Weer wordt, alsof we nooit daarvan hadden gehoord, ons heel goedig door proeven en berekening de wet van Ohm bewezen en denkt men ons ten zeerste te verbazen door de vertooning van diverse galvanische elementen.

Toch krijgen we op dat gebied wat nieuws, n.l. het electromagnetisme iets uitvoeriger, maar toch zoo weinig, dat ik voorbeelden weet van studenten, die verleden jaar uit een dictaat van de H. B. S., gecompleteerd met eenige hier geleerde formules, genoeg hebben kunnen putten om op 't examen vrijstelling van het mondeling te verkrijgen.

En vragen we nu, hoe komen we aan dien toestand, dan moet daarop 't antwoord zijn, dat onze vakken nog verdeeld zijn zoo als voor veertig jaren ingesteld werd; en waar we tot verleden jaar in de onverbreekbare banden der wet ons moesten schikken, kunnen we dit nu bij opheffing dier

zoekschrift te overhandigen. Deze massa-moord is, met het neerslaan van de Parijsche Commune, wel het beste bewijs van de wreedheid, waartoe een heerschende klasse zich kan laten verleiden, wanneer het proletariaat het waagt, voor zijne rechten op te komen. Men moet in de geschiedenis opklimmen tot de tijden van Marius en Sulla, om voorbeelden van een dergelijk bloedbad te vinden.

Het is niet zonder resultaat gebleven. De revolutie is voorloopig neergeslagen, de organisaties zijn uit elkaar gesabeld en geschoten. Maar de elementaire kracht, die zich na de groote Fransche Omwenteling openbaarde, toen het ongeoeffende volksleger der republiek die van de andere mogendheden glansrijk versloeg, leeft in het Russische arbeidersvolk even goed. De verbittering is groot geworden, de organisaties groeien weer, en als, misschien eerst over jaren, weer een beroep zal worden gedaan op den moed van het proletariaat, om te veroveren, waar het recht op heeft, dan zal het zeer de vraag zijn, of het, na de harde lessen van het vorige jaar, zich niet genoegzaam zal hebben voorbereid, om dan de revolutie te doen slagen.

De voorarbeid ontbrak nu nog te veel. De groepen, die aan deze poging tot omwenteling deelnamen, hadden onderling te weinig voeling, en eerst op het laatste oogenblik sloot alles zich aaneen. Ook toen nog werd de zoo noodige eenheid gemist. En ook het onderling vertrouwen liet veel te wenschen

wet niet meer doen. Nu we toch denklijk veranderingen zullen krijgen, moet er vooral in de inrichting der afdeling voor algemeene wetenschappen heel wat worden gewijzigd, voor deze eenigszins wordt, zooals niet alleen de belangen der a. s. mijn-ingenieurs, maar die van alle studeerenden aan de T. H. S. dit eischen.

M. G. F. SÖHNLEIN.

[Waar op het oogenblik van de zijde der Centrale Commissie een algemeene enquête wordt ingesteld naar den algemeenen toestand geven wij in overweging of het niet wenschelijk is, besprekingen over speciale afdelingsbelangen binnen den kring van eigen vakvereniging te houden. Immers, de stof zou zich te zeer uitbreiden, wanneer ieder zijn meening over de thans aan de orde zijnde vragen in ons blad wilde uitspreken. RED.]

De anti-duel-beweging.

Er wordt tegenwoordig door de „vrije studenten” in Duitschland propaganda gemaakt voor het instellen van „eere-rechtbanken” bij iedere Hoogeschool, dat zijn commissiën waarvan de leden uit alle studentenkringen worden gekozen.

Deze rechtbank beslist, niet over het al of niet duelleeren, maar alleen over recht en onrecht. Verklaart zij schuldig, dan kan zij den schuldige veroordeelen tot het geven van satisfactie in een vorm, die niet strijdig is met zijn beginselen; deze kan b.v. bestaan in een simpele verontschuldiging voor de eere-rechtbank.

Voorals tegen de „onvoorwaardelijke satisfactie op de wapenen” is deze beweging gericht. Ieder, die zich er bij aansluit, moet voor deze rechtbank verschijnen, onverschillig of hij voor of tegen het duel is.

Wanneer men nagaat welke nietige oorzaken soms tot een duel aanleiding kunnen geven, zal men inzien, dat een instelling als deze rechtbank langzamerhand een noodzakelijkheid wordt. Natuurlijk veroordeelen wij niet het zich oefenen in het hanteeren der wapenen en het daarmee samenhangende „kontrahieren”, maar wij richten ons streven tegen het tweegevecht van thans, het duel om den vorm. Er zijn voorbeelden te óver van tweegevechten, die zeker zouden zijn vermeden, wanneer de partijen later met minder verhitte hoofden de kwestie hadden besproken. Onder meer geldt het volgende geval als voorbeeld:

Eenige leerlingen van het Technicum te Eutin kregen meeningverschil in een bier-restaurant. Een hunner daagde zijn tegenpartij uit tot een duel. Tijd en plaats werden bepaald en op het vastgestelde uur gingen de partijen met hunne secondanten naar het hiervoor bestemde dennenbosch. Drie keer werd geschoten, maar, o wonder, niemand werd gekwetst; door de goede zorg van de secundanten die tijdig de kogels uit de patronen hadden genomen. Toen verscheen plotseling de veldwachter ten tooneele, nam de wapens in beslag en maakte proces-verbaal op. Wij kunnen

over. Dit bleek wel het best, toen Gapon, nadat hij had geadviseerd tegen de algemeene werkstaking, die door het revolutionaire comité was uitgeschreven, voor renegaat en politespion werd uitgemaakt. Men herinnerde zich zijn vroegere connecties met de politie en zijn medeleiderschap eener arbeidersorganisatie, die geheel onder politie-toezicht stond en voor bevordering van eigen belangen geen vinger vermocht uit te steken. Het zal Gapon als een welkome gelegenheid, om aan die praatjes een eind te maken, zijn voorgekomen, dat hij in zijne gedenkschriften zijn aandeel in het werken dier organisatie en de conflicten met de politie, waarin hij door zijn optreden werd gewikkeld, duidelijk uiteen kon zetten. Het is dan ook een volkomen rehabilitatie geworden, en aan die beschuldigingen is hiermee wel voorgoed de kop ingedrukt.

Ik zal hier even in het kort meedeelen, wat hij van deze arbeidersorganisatie vertelt, en daarna enkele hoofdstukken, die, naar ik vermoed, den lezer het meest zullen interesseeren, vertalen.

Reeds vroeg werd Gapon door de ellende der groote massa getroffen. Toen hij als jong priester in St. Petersburg kwam, maakte het lijden van de arbeiders, die hij dagelijks ontmoette, een diepen indruk op zijn ontvankelijk gemoed, en met zijne pogingen tot hulp was het hem nobele ernst.

redelijkerwijs werkelijk niet toegeven dat hier eigenlijk van satisfactie sprake kon zijn.

En wat zegt ge van het volgende?

In den roman „Die Saxoborussen” van Gregor Samarow is een duel ontstaan, doordat een socialistisch voelende student een adellijken collega de belediging naar het hoofd werpt, dat de „pickelhaube” der Pruisische officieren zeer veel gelijkenis vertoont met de valkenkap, die den vogel het uitzicht beneemt en alleen goed is voor geknechte menschen.

De ander, zwaar gekrenkt in zijn nationale eer, daagt zijn tegenstander uit op het pistool en wordt zelf in dit tweegevecht getroffen.

Op dezen roman, die wonderlijke maar ware dingen uit de Deutsche studentenwereld vertelt, is een parodie gevolgd, getiteld: „Die Saxo-Saxonen” van Samar Gregorow.

Weer krijgen burger- en graaf-student twist, die zoo hevig loopt, dat de democraat het met alle leden van den adellijken studentenbond aan den stok krijgt en hen allen doodt, totdat de laatst overgeblevene den dood zijner gevallen makers wreekt. Wel treedt plotseling een dienaar des gerechts binnen, maar te laat, want de laatste overwinnaar doorschiet ook zich zelf.

Natuurlijk, zulke onzin is overdreven, maar wij Hollanders kunnen ons geen juist denkbeeld vormen van de „unbedingte Satisfactie”, die met het Deutsche leven is samengegroeid, en zijn daarom geneigd elk duel een misdaad te noemen.

Toch ligt er iets flinks in, dat iemand den moed heeft, de eer van zichzelf en zijn familie met zijn eigen bloed te verdedigen.

Maar gelukkig gaan er in Duitschland zelf stemmen op tegen het tweegevecht, 'tgeen blijkt uit de voordracht van Prof. Dr. Binding uit Leipzig. Hij zegt o.a.: In het eene geval ontkent en in het andere geval erkent de wet de strafbaarheid van het duel. In het laatste geval moet de doodelijke verwonding als moord worden gestraft, in het eerste kan zij het toelaten, als zijnde een tusschen twee partijen overeengekomen strijd. De Deutsche wet verbiedt het; zoowel de uitdager als de overbrenger der uitdaging zijn strafbaar, tenzij de laatste heeft getracht een verzoening te treffen.

Maar, zegt Prof. Binding verder: Ons volk zou veel verder komen, wanneer het doordrongen was van de waarheid, dat iemands eer niet door een schurk kan worden aangetast door een ongegronde belediging. Alleen de mensch zelf kan afbreuk doen aan zijn eigen eer en zelfs een rechtsuitspraak is niet bij machte door een veroordeeling iemand de eer te ontnemen.

Na een duel verlaten de tegenstanders de kampplaats even eerloos of even eervol als zij er zijn gekomen.

De voorstanders van het duel beweren dat de wet het kwetsen der eer veel te weinig straft; en dit is waar, de belediger moest worden gestraft met tuchthuisstraf en natuurlijk verlies van eer en rechten.

Voorals in militaire kringen houdt het duel zich staande en dat, niettegenstaande bij hen de wet van onaantastbaarheid der eer erkend wordt. Maar dit behoeft geen ver-

„Wat me het sterkst aangreep,” zegt hij, „was de wanhoop, die zich van hen meester maakte, zoodra ze over hun lot gingen nadenken. Eens, toen ik in een gieterij een werkman passeerde, zei hij:

„— Zou de hel vreeselijker zijn dan dat?”

„En toen ik hem antwoordde met een verwijzing naar „God, riep hij woedend:

„— Er is geen God! Ik heb hem honderd maal aangeroepen, ik heb hem gevraagd me te redden uit deze „hel, waar we gepijnigd worden, waar we zoo moeten vechten „voor ons brood, maar hij heeft me nooit verhoord.”

Denkt men bij het lezen van deze woorden niet onwillekeurig aan het „I want the day of judgement” van den ouden, afgewerkten, over zijn schop leunenden arbeider uit Robert Blatchford's „Merry England”? De aangrijpende somberheid, die me in mijn diensttijd zoo trof, wanneer ik met de manschappen over hun leven als „burger” sprak, heeft haar goeden grond.

En de socialistische arbeiders ontleenen hunne blijmoedigheid aan de wetenschap, dat die grond eens zal worden weggenomen.

Men heeft in onze kringen over het algemeen te weinig besef van den omvang der ellende in de arbeiderswereld, men praat wat over het ongeoorloofde van partijkiezen op een leeftijd als de onze. Men vindt ons te jong, om reeds

wondering te wekken, daar bij officieren gebrek aan moed op zich zelf reeds oneervol is. Kwam men echter eenmaal tot de erkenning, dat het weigeren van een duel meer zedelijken moed veronderstelt dan de fysieke moed, die voor een tweegevecht vereischt wordt, men zou voorzeker een stap nader komen tot ons doel: „Het doen verdwijnen van de noodzakelijkheid van het duel in alle kringen.”

Dat dit doel nog alles behalve bereikt is, dat het vermijden van een duel vooral in militaire kringen nog dikwijls als een onmogelijkheid moet worden beschouwd, blijkt uit het volgende voorbeeld: „De behandeling van de Duellkwestie voor den Duitschen Rijksdag”.

Het behandelde geval had zich als volgt toegedragen: De officier Feldhaus, 40 jaar oud, gehuwd en vader van zes kinderen, werd op ergerlijke wijze beleedigd door een dokter Goebel. Deze had aan Feldhaus' moeder over een zekere kwestie een brief geschreven, waarvan de toon zoo beleedigend was, dat Feldhaus terugschreef dat dergelijke brieven niet beantwoord zouden worden. De brief echter werd door meerdere dergelijke gevolgd en G. ging zelfs zoo ver, dat hij in een dezer brieven verklaarde, dat F.'s eergevoel slecht ontwikkeld moest zijn. Deze beleediging ging te ver en daar G. zich niet aan de Militaire eeraad wilde onderwerpen, diende F. een klacht in, tengevolge waarvan G. tot de hoogste boete veroordeeld werd.

Het gevolg was: Feldhaus werd uit den officiersstand gestooten, omdat hij zich niet volgens de eewetten van dien stand verweerd had.

„Kan nu”, vroeg de afgevaardigde Roeren, „het stipt nakomen der wetten (de wet verbiedt het duel) een militair zijn stand onwaardig maken?”

De minister van oorlog Von Einen antwoordt hierop: Het tweegevecht is voor God en de menschen strafbaar. Voor God is ieder voor zich zelf verantwoording schuldig, maar wie handelt in strijd met der menschen wetten is strafbaar.

Echter waar in hogere kringen het duel nog beschouwd wordt als de eenige oplossing van eere-kwesties, kan het officierencorps geen man onder hare gelederen tellen, die zich daaraan niet onderwerpt.

Afgevaardigde Van Bochem antwoordt hierop: „Waarom zegt de minister niet: Het officierencorps kan onder hare gelederen geen man rekenen, die handelt in strijd met de wetten van God en de menschen?”

En dit is ook onze meening, hoewel wij toegeven dat het practisch onmogelijk is om door een plotseling verbod en zware straffen een zoo diep doorgedrongen gewoonte uit te roeien.

Ten slotte willen wij er nog op wijzen, dat ook in andere landen de duelbeweging vrij ver gevorderd is.

B. v. in Spanje heeft deze beweging een grooten omvang genomen gedurende haar eenjarig bestaan, vooral dank zij de steun van den dichter José Eckeraray, die, vroeger een aanhanger van het duel, thans een der sterkste voorvechters is geworden.

Niet alleen hebben vele officieren zich bij de z.g. „Antiduel-liga” aangesloten, maar zelfs heeft de senator José M. Barnuevo een wetsontwerp ingediend, waarbij het duel niet meer als

éene geprononceerde richting voor te staan. Maar wie zoo praten, vergeten, of weten niet, dat er verbetering komen moet, dat de werklieden, naar het gevleugelde woord van Dr. Kuyper, „niet (kunnen) wachten, geen dag en geen nacht”.

En al zouden we te ver gaan, en onze wenschen te ver reiken, wat hindert dat? Als dat zoo is, zal 't wel blijken; voorloopig is niets méér noodig, dan verbetering van de positie der arbeiders, zoo niet goedschiks, dan kwaadschiks, door middel van werkstaking.

O, ik ben er zeker van, wanneer men dat leven kende, dan zouden veel meer dan nu hun best doen, het te veranderen. Ons socialist-zijn is niet het product van nobeler gevoelens dan die van den doorsneë-mensch, van groter naastenliefde en warmer menschenmin, of van wat ook, maar van eene gelegenheid die ons werd geboden, en waarvan we hebben geprofiteerd, de gelegenheid, in nauwer aanraking te komen met een wereld van menschen, waar we vroeger vrijwel als vreemden tegenover stonden.

Gapon heeft in zijn geestesleven alle perioden doorgemaakt, die van kennismaking met en begrijpen van de ellende der massa leidden tot de oplossing van de vraag: hoe verbetering te brengen? Hij is begonnen met het ontwerpen van plannen, die hij later, als te weinig levensvatbaar, verwierp.

bijzondere maar als gewone misdaad zal worden beschouwd. Het dooden van zijn tegenstander in een duel zal als moord worden gestraft. En bestaat gegronde hoop dat deze wet zal worden aangenomen.

Zurich.

HERYLA.

Over Oorlogskansen.

(Vervolg.)

De oorlogzuchtige stemming in Duitschland is dus allernijst uit de lucht komen vallen. Duitschland voelt het terdege, dat Engeland het overal, waar de kans schoon is, den voet dwars zet, en het Deutsche industriele kapitaal voorziet een periode van droef lijden in de toekomst, wanneer het er niet in slaagt, afzetmarkten te vinden. De pogingen der diplomatie stuiten af op den onverzettelijken wil van Engeland, en toen men meende, die pogingen verder als nutteloos te mogen beschouwen, begon men op geruchtmakende wijze over een gewelddadige oplossing van het geschil te spreken. Marokko is slechts eene aanleiding; de stijging der uitgaven voor de vloot bewijst, dat men reeds lang met het plan te gelegener tijd daadwerkelijk tegen Engeland op te treden, rondliep. De uitgaven voor de marine zijn in Duitschland gestegen en zullen, wanneer het plan doorgaat, stijgen als volgt:

In 1890—'91	bedroegen ze	71.727.000	Mark.
„ 1900—'01	„ „	178.212.000	„
„ 1906	zal het zijn	251.700.000	„
„ 1908	„ „	286.000.000	„
„ 1910	„ „	315.000.000	„
„ 1917	„ „	328.000.000	„

Thans is Duitschland ter zee nog in de verste verte niet tegen Engeland opgewassen. De Engelsche vloot bedroeg in 1904: 58 slagschepen en 139 kruisers, waaronder 27 gepantserde; de Deutsche: 27 slagschepen en 45 kruisers.

Daartegenover staat een niet-twijfelachtige meerderwaardigheid van het Deutsche landleger boven het Engelsche. Maar tegenover de vereenigde Fransche en Engelsche legers is het even beslist in de minderheid. Sedert in den oorlog van 1870—'71 de enorme corruptie in het Fransche leger aan den dag kwam, is er daar heel wat verbeterd. In getalsterkte verschilt het van het Deutsche niet noemenswaard. En het is zeer de vraag, of het, bij de erkende dapperheid van het Fransche volk, niet een waardiger partij voor het Deutsche leger zal blijken, dan het in 1870-'71 was. Springen de onderhandelingen ter conferentie van Algeciras af, — iets, waarvan de waarschijnlijkheid gelukkig meer en meer in twijfel wordt getrokken — en blijkt een oorlog onvermijdelijk, dan zal Duitschland een harden dobber hebben.

Tijdens het ministerschap van Delcassé scheen de kans op oorlog groot. Behalve in de kringen der arbeiders wordt de revanche-idee over het algemeen in Frankrijk met zekere voorliefde gekoesterd; maar toch niet in zoo sterke mate, dat men, ter bevrediging zijner wraakzucht, een

(Zie vervolg Tweede Blad.)

Als jong priester te St. Petersburg kwam hij met een definitief plan voor den dag, waaromtrent hij rapport uitbracht aan den prefect van St. Petersburg, generaal Kleygells en waarvan hij een afschrift zond aan generaal Maximovitch, directeur der vereenigingen ter ondersteuning der arbeiders, welke vereenigingen onder bijzondere bescherming stonden van de Keizerin.

Het plan behelsde het volgende:

Gapon bepleitte de oprichting van „Arbeids-tehuizen” in de groote steden en „Landbouw-kolonies” op het platteland. Het fundamentele principe, waarop alles berustte, was het denkbeeld, dat de moreele verheffing van den mensch in de eerste plaats het resultaat is van een werkzaam leven.

De inrichting dier tehuizen en kolonies zou zijn als volgt. In de eerste plaats zouden worden opgenomen de lompenproletariërs, die verbetering van hunne positie het allereerst noodig hadden, maar daarentegen moreel ook het laagst waren gezonken. Ze zouden de keus hebben tusschen verschillende soorten van werk, en bij verschillende categoriën worden ingedeeld.

De eerste dezer groepen zou de misdadigers omvatten. De regeering zou zorgen voor opzichters en meesterknechts. Door alle mogelijke middelen zouden de werklieden worden gesteund in hunne pogingen tot moreele verbetering en

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 1 MAART 1906. No. 20.

oorlog, waarvan het succes twijfelachtig was, licht zou aanvaarden. Ondanks deze dubieuze vooruitzichten sloeg Delcassé een toon aan, die van allesbehalve vredelievende bedoelingen getuigde en de spanning niet weinig vermeerderde. Tegenover de uitdagende houding van Von Bülow in den Rijksdag, en als terugslag daarop, nam hij aan die van: „Kom maar op, als je durft!”

Jaurès en zijne vrienden begonnen nu eene stelselmatige campagne tegen dezen oorlogzuchtigen minister te voeren, met het bekende gevolg: Delcassé viel en werd vervangen door Rouvier, een meer gematigd man, wiens karakter een verstandiger politiek tegenover Duitschland waarborgde. Kort daarna verschenen Delcassé's geruchtmakende onthullingen in de „Matin”, waarin hij mededeeling deed van de ontvangst van een geheime nota der Engelsche regeering, die beloofde, ingeval van oorlog, een leger van 100,000 man in Sleeswijk-Holstein te zullen laten landen. Dit verklaarde Delcassé's houding, maar neemt niet weg, dat Jaurès, door zijn val te bewerken, zich een groote verdienste heeft verworven ten opzichte van het behoud van den internationalen vrede.

Dit behoud is nog niet zeker, 't is waar. Maar dat verandert niets aan het feit, dat de groote socialistische leider aanspraak mag maken op den dank van allen, die een oorlog zouden vervloeken.

Wat er nu van de Marokko-conferentie te verwachten is, is met geen mogelijkheid te zeggen. Frankrijk heeft door verscheidene concessies getoond, den vrede te willen, maar acht het doen van meerdere in strijd met zijne waardigheid. In de oogen van velen heeft het van die waardigheid trouwens reeds een niet gering deel ingeboet. Volgens de berichten der laatste dagen schijnt Duitschland meer dan men verwachtte, tot toegeven geneigd, en is het niet onmogelijk, dat deze conferentie het toch nog tot een goed einde brengen zal.

En gaat Duitschland inbinden, en laat het zijne provocerende houding varen, dan zal dat m. i. in hoofdzaak aan de sociaal-democratie te danken zijn. Wilhelm heeft volgens de Deutsche wet voor de oorlogsverklaring alléén de toestemming van den bondsraad noodig.

Maar behalve dat moet er geld zijn, en dat kan alleen de Rijksdag geven. En op de stemming van dit lichaam kan het Deutsche proletariaat, dat bij een oorlog slechts zou kunnen verliezen, door een krachtig demonstratief optreden een grooten invloed uitoefenen.

We hebben het voor eenigen tijd in Oostenrijk gezien, waar het aan de indrukwekkende betooging voor algemeen kiesrecht te danken is, dat een wetsontwerp met voorstellen in dien geest is ingediend, — welken indruk zoo iets op de heerschende klasse maakt. En wanneer de sterkste partij in Duitschland door een soortgelijke demonstratie haar wil

steeds zouden ze op de noodzakelijkheid daarvan worden gewezen. Ze zouden een deel van de winst ontvangen; de rest zou gestort worden in de kas der onderneming. De meerdere of mindere ijver zou een maatstaf zijn, en de werkzaamsten zouden overgaan naar de tweede groep, waarin het coöperatief beginsel meer op den voorgrond zou treden. Hier zouden de werklieden zelf hunne opzichters en meesterknechts benoemen. Men zou ze in hun streven zooveel mogelijk de vrije hand laten en de helft van de opbrengst zou hun persoonlijk ten goede komen.

In deze groep werden de werklieden voorbereid voor het lidmaatschap van de derde, waarin de coöperatie formeel in practijk zou zijn gebracht. Bijna de geheele opbrengst zou komen ten bate der leden.

Voor al deze groepen zou de kerk een centrum van godsdienstigen en moreelen invloed zijn. De werklieden zouden zelfs in de zaken der kerk een groot organisatorisch aandeel hebben, door de samenstelling van koren, enz.

De geheele instelling zou worden bestuurd door een comité, voor een groot deel uit arbeiders bestaande. Ieder zou vrij zijn de inrichting te verlaten, maar wie het mocht wenschen, kon als permanent lid worden aangenomen, mits hij beloofde, zich van de eischen der kameraden, vooral van die uit de laagste groep op de hoogte te stellen, en hieraan, indien mogelijk, te voldoen.

even nadrukkelijk toont, dan zal van toestaan der gelden door den Rijksdag wel niet veel komen.

Een andere vraag is: heeft de Deutsche partij daartoe het recht? Moeten de sociaal-democraten niet, wanneer oorlogsgevaar dreigt, met de anderen als één man tegen den buitenlandschen vijand optrekken?

In de oogen der regeeringspartijen zijn ze daartoe verplicht, wat niet zoo vreemd is. Maar de sociaal-democratie is zoo vrij, er omtrent deze kwestie een eigen opinie op na te houden, die onmiddellijk voortvloeit uit het inzicht, dat ze bezit omtrent haar eigen positie tegenover de andere partijen. De bespreking van deze kwestie zal ik voor een volgend nummer bewaren.

(Slot volgt.)

M. K.

Inaugurale rede van Prof. Dr. D. van Embden.

Maandag 26 Februari l.l. aanvaardde de heer Van Embden, Professor Treub's opvolger als Hoogleraar in de Staathuishoudkunde en de Statistiek aan de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam, zijn ambt, met het uitspreken zijner, reeds zoo lang verbeide inaugurale rede.

Tot onderwerp had hij gekozen: „De werkkring van den Groot-Ondernemer”.

Waar deze rede door schier alle groote dagbladen uitvoerig is medegedeeld, en zij bovendien tegen zeer geringen prijs (f 0,50) in den handel is gebracht, meenen wij met de enkele mededeeling van dezen titel te kunnen volstaan. Zij, die er iets meer van wenschen te lezen, weten thans, waar zij 't vinden kunnen.

Alleen omtrent de plechtigheid zelve dus nog een enkel woord: zooals gewoonlijk bij dergelijke gelegenheden, volgde het auditorium aandachtig sprekers rede, terwijl een der officieel aanwezigen (zij het misschien ook eenigszins malgré-soi) voor een humoristisch intermezzo zorgde: van eene kleine pauze in 't betoog gebruik makend, deed hij plotseling, tot niet geringe verbazing der „aanzienlijke en hooggeëerde vergadering” een duidelijk hoorbaar gesnurk weerklinken!

Merkwaardig en kenschetsend is, dat bijv. 't Handelsblad, mededeelend, dat de aula-zaal flink bezet was, daarbij opmerkt, dat „ook een groot aantal studenten” aanwezig waren!

Amsterdam.

Zooals hieruit blijkt, evenals uit het zenden van uiteenzettingen van zijn plan aan hooge staatsambtenaren, stelde Gapon nog altijd een onbepaald vertrouwen in de regeering, en verwachtte hij van haar eene welwillende medewerking. Hoe bedrogen zou hij uitkomen! Aan verzekeringen van sympathie, zelfs van den kant der keizerin, ontbrak het niet, maar aan uitvluchten, als hij op verwezenlijking van zijn plan aandrong, evenmin.

Intusschen werkte hij ijverig door en knoopte hij, waar hij de kans schoon zag, nauwe connectie aan met de arbeiders. Daar had al spoedig plaats, wat niet kon uitblijven: een huiszoeking, als gevolg van eene beschuldiging van revolutionaire aspiraties. Hij bleek niets verdachts te bezitten, en werd zelfs volkomen vrijgesproken, iets, wat hij te danken had aan de goede zorgen van een lid van de Petersburgsche geheime politie, Mikhaïloff, wien hij over zijne ideeën sprak, en die er veel sympathie voor bleek te gevoelen.

Deze Mikhaïloff bracht hem kort daarna in kennis met Zoubatoff, het hoofd der geheime politie, een geslepen kerel, die arbeidersorganisaties stichtte en leidde, om ze met behulp van de geestelijkheid onder den duim te houden. Van dien dag dateert Gapon's aanraking met de politie, waaruit zijne vijanden en, helaas, ook vele zijner vrienden, het bewijs zouden putten voor zijn z.g. verraad aan de zaak der arbeiders.

(Wordt vervolgd.)

M. K.

BOEKBESPREKING.

Hilligenlei.

Roman van GUSTAV FRENSSEN.

Een mooi en interessant boek, zeer geschikt om hen, die de werken van Frenssen lang en vervelend vinden, van die opvatting te genezen. Stijl en toon herinneren dikwijls aan Selma Lagerlöf of een van de andere Noordelijke auteurs, die bijna allen dezelfde bedaarde manier van vertellen hebben als van iemand, die geen haast heeft en in het hoekje van den haard herinneringen ophaalt uit het leven, dat hij achter zich heeft.

De eerste bladzij, waarin de schrijver ons mededeelt van welke menschen hij vertellen wil, geeft ons dadelijk het gevoel, dat we geen gewoon romannetje voor ons hebben, maar het eenvoudige, ernstige verhaal van een mensch, „der unruhvoll, hoffnungsvoll das Heilige suchte“.

Veel later pas leeren we Kai Jans als dezen hoofdpersoon kennen; in het begin worden zijn ouders en andere huisgenooten met evenveel zorg en even uitvoerig beschreven als de kleine jongen, die later zoo veel meer beteekenen gaat. Voor zeeman is hij niet geschikt en als hij na een avontuurlijke reis met gewonde hand thuis komt, wordt hij door een rijken beschermer aan het geld geholpen om „in die Bücher hinein“ te kunnen. Het zou te lang duren, een overzicht te geven van zijn leven en werken op school en later als student. Hilligenlei, heiliges Land, wil hij zoeken en nooit verliest hij dit doel uit het oog. Als hij klaar is en weer thuis komt, wordt hij er door het meisje, waar hij van houdt, toe gebracht zijn levenswerk te beginnen: „Das Leben des Heilands, nach deutschen Forschungen dargestellt; die Grundlage deutscher Wiedergeburt“, is de titel van het handschrift, dat het hoofdmoment van het boek vormt.

Volgens Kai Jans is het leven van Christus zóó „übermalt und übergoldet“ geworden, dat niemand meer weet hoe het werkelijk geweest is. Met groote liefde en eerbied vertelt hij het nu op zijn manier en komt dan tot de slotsom, dat Christus „der schönste unter den Menschenkindern“ geweest is en ons gegeven heeft: „den hohen Glauben an hohe göttliche Würde und Wert jeder Menschenseele, und, aus diesem Glauben stammend, den Glauben an die Güte und Nähe der unerkannten ewigen Macht, und aus demselben Glauben, aufschieszend wie aus guter Erde schwere schöne Frucht, den Glauben an schwere schöne Aufgaben der Menschheit und an ihr wunderbar hohes Ziel, dem Reiche Gottes zu! Und dat damit Sinn und Wert des Menschenlebens aus Licht gebracht and ihm ewigen Adel gegeben“.

Twee vragen kwamen bij mij op aan het eind van het handschrift: 1° heeft het verhaal van Jezus' leven recht van bestaan naast den Bijbel? en 2° heeft de schrijver bereikt wat hij bedoelde? China, Japan en Indië zou volgens hem den eenvoudigen held uit het verhaal van Kai Jans aannemen en zijn geloof tot het hunne maken. Dus niet alleen een bewerking van het Bijbelverhaal wilde hij geven, maar veel meer dan dat, een nieuw geloof voor de heele wereld, zooals het er nog nooit geweest was! Arm Hilligenlei! en arme Kai Jans!

Het eind van het boek is natuurlijk zijn sterven. Menschen als hij zijn niet geschikt voor het leven en voor geluk. Ze hebben genoeg genialiteit om groote dingen te verlangen en niet genoeg om ze te volbrengen.

Amsterdam.

I. M.

Ernst von Possart.

ENOCH ARDEN. Eine Seemannsgeschichte von ALFRED TENNISON; uebersetzt von ADOLF STRODTMANN; Musik von Dr. RICHARD STRAUSS (vom komponisten Herrn ERNST VON POSSART gewidmet). Musikalische Begleitung: CORNELIA RIDER.

Nog versch onder den indruk, dien de machtige voordracht van Von Possart op mij gemaakt heeft, wil ik hier eenige regelen neerschrijven, om te trachten, dien indruk zoo goed mogelijk weer te geven. Ik kan mij niet herinneren ooit, noch door eenig muziekwerk, noch door eenige voordracht of voorstelling zóózeer getroffen en geïmpressioneerd te zijn. Het verwondert mij dan ook niet, dat verscheidene toehoorders, heeren zoowel als dames, niet bij machte waren, hunne gevoelens te onderdrukken, en weer anderen zichtbaar moeite hadden, hunne tranen te bedwingen.

Precies te analyseeren, wát dien aangrijpenden indruk teweeg bracht, ligt niet in mijne bedoeling, en zou ook vallen buiten het kader, dat ik mij voor dit artikel gesteld heb; genoeg zij het, te constateeren, dat behalve de voordracht zelve, ook de inhoud, en bovenal de begeleidende muziek (en de wijze waarop die ten gehooore gebracht werd) zeer zeker het hunne daartoe hebben bijgedragen.

Prachtig heeft Strauss in deze muziek de diverse stemmingen geschilderd, en aan verschillende episodische passages kleur en relief weten te geven, meer dan ooit de beste voordracht-alleen bij machte zou zijn geweest te doen. Ik voor mij beschouw deze, uiterst sober bewerkte, begeleidingsmuziek voor 't beste, dat ik tot nu toe ooit van Strauss heb gehoord.

Doch de herinnering aan dit alles zinkt in het niet, zoodra ik weer terugdenk aan de eenvoudige en ongekunstelde voordracht van Von Possart. Juist daarin ligt, geloof ik, de groote charme, en de groote en machtige indruk, die er van uitgaat, dat men al dadelijk voelt, hier te doen te hebben met een waarachtig kunstenaar; met iemand, die volkomen oprecht en eerlijk zich geeft, en die, hetgeen hij voordraagt, geheel mee-doorleeft. Hier geen „poses“, geen heftige gebaren, geen ongemotiveerde stemuitzettingen, of eenig ander tooneelmatig effect-bejag. Wat men hier te hooren en te zien krijgt, is ware, eerlijkgevoelde „kunst“, zonder eenige bijgedachte of veinzerij.

Ik zie hem nog: de handen in elkaar gestrengeld, stil recht op staande, of eenvoudig leunend tegen den vleugel, rustig vertellend, hoe Annie, Philip en Henoch Arden als kinderen samen speelden. Bijna droomerig vertelt hij het; en toch pakt en boeit het!

Doch ook dáár, waar hij heftige gemoedsberoering weer geeft, blijft hij steeds niet alleen zichzelf volkomen meester (zoodat hij nooit in overdrijving vervalt), doch men voelt ook hier weer, als 't ware instinctmatig, dat 't zóó en niet anders dan zóó gezegd moet worden. 't Is of hij eene geschiedenis vertelt, die hij met eigen oogen zag geschieden en die eenen overweldigenden indruk op hem gemaakt heeft.

Prachtig, aangrijpend, zijn b. v. de scénes, waar hij vertelt, hoe Enoch plotseling als 't ware een „Ahnung“ krijgt, dat er „thuis“ iets vreeselijks gebeurt; en die, waar hij meedeelt, hoe de eenzame kluisenaar ten slotte weer „mensen“ ontmoet.

Ook 't gefluister, waarin Von Possart, hier en daar, bij 't schilderen van hevigen gemoedsangst, vervalt, maakt diepen indruk.

Hoe gaarne zou ik zóó nog bij verschillende passages willen blijven stilstaan, om te vertellen, wat daarbij, en wáárom zij zulk eenen indruk op mij maakten, doch met het oog op de beperkte ruimte moet ik 't hierbij voorloopig wel laten: misschien kom ik er in een volgend nummer nog eens nader op terug.

Onwillekeurig moest ik, zoowel reeds tijdens de voordracht zelve, als ook nu weer, telkens denken aan Ludwig Wüllner. Want juist bij W. kreeg ik, bij 't hooren van zijne voordracht van Hexenlied (met begeleidende muziek van Schillings) telkens weer den indruk, dat zoowel houdingen als gebaren, doch bovenal de stem-uitdrukkingen, gekunsteld en niet-natuurlijk waren.

Zoedoende geloof ik, dat niets zoozeer meewerkt om dien indruk van grootschheid en machtigen eenvoud te wekken, dien ik getracht heb, hierboven van Von Possarts kunst te geven, als juist de vergelijking dezer beide corypheeën.

Ik zou daarom allen (zoowel hun, die Wüllner hoorden, als ook hun, die niet in dat geval verkeerden) willen toeroepen: Gaat thans Von Possart hooren.

Het zal U een avond verschaffen van onverdeeld kunstgenot; en één, die een onvergetelijken indruk zal achterlaten.

F. K.

Amsterdam, 27 Februari 1906.

Delft—Leiden. (6-4).

Vrijdag 23 Februari.

Ofschoon Delft de eerste wedstrijd tegen Leiden vrij gemakkelijk met 5-0 gewonnen had, waren dezen keer de gemoederen toch niet zoo erg gerust; men hoorde zulke bekende namen in 't Leidsche Elftal. Daarbij kwam nog, dat door ziek- en verhinderd zijn van verschillende spelers Delft nu niet bepaald z'n sterkste Elftal had. Toch menschen als Van Waveren, Grivel, Moltzer, Künemann e. a. ontbraken.

Na veel getelegrafeer en geloop was 't Elftal, dat de zwarte kleuren moest verdedigen, samengesteld als volgt:

v. Braam Houckgeest,
van Gessel, van Exter,
Heyting, van Goch, Muller,
Kessler, v. d. Broek d'Obrenan, v. Oosterzee, Roqué, Wiltens.

D. S. V. V. speelt eerst met den wind mee en zon tegen. Veel animo was er niet in 't begin. Er werd nog al geknoeid. Leiden miste eenige dotjes van kansen, dan weer speelde Delft bepaald nonchalant. Enfin, de 1e goal was er dan ook, zonder dat eigenlijk iemand wist hoe! Ook de tweede zeilde heel raar 't Leidsche net in. Dan liet v. Braam een gemakkelijk houdbaren bal door z'n handen glippen. Even daarna Delft de 3e goal; v. Braam, waarschijnlijk doende aan Interacademiale hoffelijkheid, trapte den bal in z'n eigen net. En zóó ging 't maar door. Roqué lost vóór rust nog een ontzettend mooi onverwachtsch schot, dat echter gehouden wordt. Toen de stand 4-4 was, begon Delft in te zien, dat er nu wat gespeeld moest worden, want verliezen! neen dat nooit! Heyting werkte nu nog wat harder dan voor de rust, speelde als 't kon nóg mooier; Kessler zette de voorhoede om, Van Goch ging nu voor, en de captain achter spelen. Het publiek begon wat te brullen, en waarachtig, van Oosterzee gaat aan den haal, geeft over naar links, eenig samenspel nog, en de 5e goal is er.

De bal, nauwelijks in 't midden gelegd, kon door de Leidsche voorhoede niet opgebracht worden — daar zaten beenen van een Kessler en een Heyting tusschen! — kwam weer in handen (leest voeten) van Delft, weer wat samenspel en — de 6e goal zat! Nu was de overwinning zeker ons! De beker bijna dit jaar ook weer zeker ons! Tenminste als tegen Amsterdam niet gek gedaan wordt!

Het einde was dus 6-4 voor Delft.

't Is ondoenlijk op te geven wie de goals gemaakt hebben. 't Waren er 10 in 't geheel! De scheidsrechter was vrij dun! De 4e goal van Leiden b.v. was beslist off-side.

Heyting-Kessler en van Goch „de” spelers van Delft. Muller en Andréé Wiltens ook niet slecht.

Feith en Becker van 't Leidsche Elftal zijn genoeg bekend. Stoppelaar verdedigde eenigszins gelukkig. De captain Bom-mazijn heb ik meermalen veel beter gezien, hij miste nog al wat.

Dan wil ik nog wat zeggen over eenige spelers, die in den beginne niet mée wilden doen, omdat ze dachten, dat 't tegen Amsterdam was, en dat was zeker te min voor de heeren.

Heusch, je speelt niet voor de tegenpartij, je speelt voor je eigen vereeniging; 't voelen daarvoor moet altijd 't zelfde blijven.

Nederlandsche afdeeling van de Theosophische Vereeniging. LOGE DELFT.

Donderdag 8 Maart a.s. komt Ds. L. Bähler, daartoe uitgenoodigd door de Delftsche Loge, in de Choorstraat 16a, spreken over „Een Hindoe-heilige der 19e eeuw”.

ADVERTENTIEN.

EGLISE WALLONNE.

Service tous les dimanches à 10 heures et demie.

Fransche Conversatielessen.

Een HEER (Franschman) wenscht gaarne **Fransche Conversatielessen te geven.** Gunstige conditiën. Brieven franco, onder n°. 4141s-w, aan het Bureau van dit Blad.

TE KOOP:

4 korte Friesche Klokken en
een lange Friesche Staartklok,

goed in orde, met 2 jaar garantie.

Adres: **CHRISTIAAN LAMB, Horloger,
Oude Langendijk 16.**

Ware de persoon van Ds. Bähler niet door de jongste gebeurtenissen bij u allen bekend, dan zou en moest het uw aller aandacht trekken, dat een predikant in functie, een verklaarder van „Het Woord”, zelfstandig, uit de Heilige Schrift, Theosophische leeringen heeft opgediept. En dit niet alleen; neen deze man heeft de, in onzen tijd zoo zeldzamen moed, niet om der wille van positie en brood, zijne ideeën en principes te verzaken, en ze luide aan een ieder, ook van den kansel te verkondigen.

Komt dus gij allen, er is een held te zien.

Maar, wat behoeft ik u studenten op te roepen, gij die in alle geestelijke stroomingen belangstelt, gij die alles onderzoekt en het goede behoudt; en gij anderen, lezers van het S. W. en bestudeerders der Theosophie en gij Bollandianen, die het ware Begrip, of het Begrip van het ware, kunt hooren, bekeken van uit een ander, een geloovig standpunt.

Aanvang 8 uur precies en entree naar verkiezing, minimum f 0,50. Komt allen, wij wachten u in drommen, vol weetlust en kritiek.

Kaarten verkrijgbaar bij den Heer Waltman, en ook des avonds aan de zaal Choorstraat 16a. P.

BERICHTEN EN MEDEDEELINGEN.

DELFT.

Het bestuur van het Scheepsbouwkundig Gezelschap „William Froude” heeft zich als volgt geconstitueerd:

M. F. DE BRUYNE, President.

J. C. ARKENBOUT SCHOKKER, Secretaris.

K. F. DULJTS, Penningmeester.

AMSTERDAM.

SOCIETEIT N. I. A.

Met een enkel woord wenschen wij te vermelden, dat besloten is, het gebouw Monopole, aan den Heiligenweg, dat omstreeks 1895 N. I. A. herbergde, wederom als societeits-gebouw te betrekken.

Tijd- en plaatsgebrek noodzaken ons, nadere besprekingen en beschouwingen tot een volgend nummer uit te stellen.

A G E N D A.

DEN HAAG.

Vrijdag 2 Maart. Diligentia. Voordrachtenavond van Pos-sart „Enoch Arden”; 8 uur.

Ned. Tooneel: „Droomulus”; 8 uur.

Zaterdag 3 Maart. Fransche Opera: „Martha”; 8 uur.

Zondag 4 Maart. Fransche Opera: „Les mousquetaires au couvent”; 2 uur.

Fransche Opera: „Hamlet”; 8 uur.

ROTTERDAM.

Vrijdag 2 Maart. Groote Schouwburg: „Paddestoelen”; 8 uur.

Zondag 4 Maart. Tivoli-Schouwburg. Ned. Tooneel: „Flora Tosca”; 9 uur.

Jhr. H. STRICK VAN LINSCHOTEN, C.I.

Oude Delft 47,

repeteert Administratief recht.

The Typewriting Office,

Jacob van der Doesstraat 48. — DEN HAAG.

Door verschillende Heeren Studenten is ons aanvraag gedaan, hunne **dictaten op de schrijfmachine te doen copiëren.**

Onze Firma is hiervoor speciaal ingericht, doch om de dictaten tegen zeer billijke conditie te kunnen afleveren, moeten wij een bepaald aantal exemplaren van dezelfde soort kunnen maken.

Wij zullen gaarne bij genoegzame deelname aan de verschillende aanvragen voldoen en zien opgaaf van het verlangde spoedig te gemoet.

F. PLANTEMA, Werkt. Ing.,
- MARKT 7. -
Repetitor Theor. en Toegep. Mechanica,
Mech. Technologie, Natuurkunde.

DIËS NATALIS.
PRUIKEN en andere benodigdheden
voor de aanstaande Feesten.
W. VAN BAARLE,
Voorstraat 12. Coiffeur.

GEEN RISICO.

De kans op de f 100,000 en een groot aantal
andere prijzen verkrijgt men door tijdelijke storting
van het bedrag, waarvoor men deelneemt in de

3% Nederl. Effecten Premieëening.

Hoofdprijs f 100,000 in Contanten.

Aandeelen voor alle klassen geldig.

Kwart Aandeel	f 17,50
Tiende	" " 7,-
Twintigste	" " 3,50

KLASSIKALE AANDEELEN 1e KLASSE.

Kwart Aandeel	f 3,75
Tiende	" " 1,50
Twintigste	" " 0,75

Verkrijgbaar bij:

VAN DUIJSEN & Co., Den Haag,

Toussaintkade 18/19 en Huygenspark 1b,
bij de Wagenbrug.

Te DELFT bij den Heer

D. E. LEUPEN, Markt 73,
Hoofdcollecteur.

DELFTSCHE Limonade-Siropen

Sinaasappel- of Oranje-Limonade

75 cts. per flesch; 6 flesschen franco zending.

NIEUWE LANGENDIJK 50.

Aanbevelend,

W. DE HOOGH.

Passage-Bureau

J. DE KUYSER & ZONEN,
Oude Delft 229 en 231.

Stv. Mij. „Rotterdamsche Lloyd”,
via Rotterdam-Marseille.

Stv. Mij. „Nederland”,
via Amsterdam-Genua.

Alle informatiën zoowel voor passagiers als voor ver-
zending van goederen kosteloos verkrijgbaar.

VRAAGT UWEN LEVERANCIER „Stelio” Cigarettes.

Mocca (groen) 1 Ct.	Sultana (wit) goud 2 Ct.
Abbas (paarsch) 1 1/2 "	Khedive (blauw) 2 1/2 "
Hamit, Xamidié en	Extrafine (oranje) 3 "
Edimé m. goud mondst. 1 1/2 "	Fleur d'Orient 3 "
Balkan (rosa) 2 "	Grand Fisir 4 "
Kef (rood) kurk. 2 "	Imperiales 4 "

Verkrijgbaar in doosjes van 10-20-25-50 stuks en hooger.

Dames Sigaretten.

Harum 1 Ct.	Hanum 1 1/2 Ct.
-----------------------	---------------------------

Uitsluitend handwerk met en zonder mondstuk door Turken
vervaardigd.

Nooit heeft een Sigaret op zoo snelle wijze naam gemaakt
en de gunst van het hooge publiek veroverd als de

STELIO.

De verkoopprijzen, zeer billijk en in kwaliteit alle Imported
Cigarettes overtreffend, zijn door de Directie vastgesteld en staan
onder contrôle.

N.B. Indien een der boven vermelde merken bij Uwen leverancier
niet voorhanden is, verzoeke zich te vervoegen voor gratis
monsters naar de Vorstenlanden, Zoutsteeg 9/11, Amsterdam,
waar de complete collectie steeds voorhanden is.

Eere-Kruis en Gouden Medaille te Londen op de
„Indian and Colonial Exhibition” 1905.

Firma STELIO EFSTATHOPOULOS,
Turksche Sigarettenfabriek,
Laanweg o. h. Y, Amsterdam.

Nederlandsche Staatsalmanak voor Iedereen

onder hoofdredactie van den heer

H. PYTTERSEN Tz.,
Oud-Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

7e Jaargang. 1906.

Prijs slechts f 1,50.

Gebonden f 1,90.

„Het is een onmisbaar handboek voor elk met het
hoofd werkend Nederlander, hetzij studie-, bureau-, handels-
of kunstmensch.”
(Telegraaf.)

„Het is inderdaad een handboek”. (Nieuwe Rott. Ct.)

„Een schatkamer van wetenswaardigheden”.
(Leeuw. Ct.)

Voorhanden bij **J. WALTMAN Jr.,**
Boekhandel, Binnenwatersloot.